1938 ий
18
СЕНТЯБРЬ
№ 83 (467)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаСе пролетарий-шамыч, ушныза!

Эрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ПРОПАГАНДИСТ-ШАМЫЧЛАН ЭРЕАК ПОЛШЫМАН

ВКП(б) Центральный Комитетын комиссийже редактироватлыме почеш составитлыме да Сталинский ЦК-н одобритлыме ВКП(б) историйын Краткий курсшым мемнан элысе чыла коммунист ден комсомолец-шамыч, кумда беспартийный массе кугу интерес дене, кумыл нӧлтын вашлийыч. Нуно пашазе классын гениальный организатор-шамыч Ленин ден Сталинын создатлыме партийын историйжым кугу интерес дене лудыт, тунемыт.

ВКП(б) историйым тунеммаш Ленинский комсомолым, тыгакак пӱтынь советский молодежым марксизм-ленинизмын тушманже ваштареш, шемер калыкын тушманышт ваштареш пеҥгыдын кучедалаш революционный шинчымаш дене, да большевистский бдительность дене вооружатла. Большевизмын историйжым тунеммаш мемнан молодежын творческий пашажым эше чот виянгда.

Мемнан республикысе комсомольский организаций-шамычын, комсомолец-шамычын нойыде шуктен шогышаш пашашт—ВКП(б) историйым келгын тунемаш, политический образованийым чарныде кугемдышаш верч тыршымаш лийын шога. Коммунистический воспитатлымаш дене пӱтынь несоюзный молодежь массым авалтыде кодман огыл.

Нине ответственный да почетный паша-шамычым шуктымаште эн тӱҥ верым пропагандист-шамыч налын шогат. Садлан ВЛКСМ Обком ден райком-шамыч нунылан пашаштышт эреак полшен шогышаш улыт.

ВКП(б) историйын Краткий курсшым тунемаш тӱҥалме дене тунеммашым организоватлыме нерген, занятийын методшо нерген, тыгакак моло шотыштат пропагандист - шамычын ятыр йодышышт лиеш. Нунын йодышыштлан толковый, большевистский умландарымашым пуэн шогаш кӱлеш. Ты шотышто районлаште пропагандист-шамычлан организоватыме консультаций кугу полышым пуэн кертеш. Тидлан чыла районышто обязательне консультацийым организоватлыман ыле. Туге гынат, Марий-Турек, Кужеҥер, Пектубаево да Торъял районласе комсомольский руководитель-шамыч тиде кугу пашан важностьшым ситышын огыт акле. Садлан нуно але мартенат пропагандист - шамычлан консультацийым организоватлен огытыл.

Пропагандист - шамычын пашаштышт, нунын шинчымашыштым нӧлтымаште пропагандистский семинар пашак важный верым налын шога. Семинарым сайын, жапыштыже эртараш, тышке чыла пропагандист-шамычым шупшын шогаш райкомол-шамычын серьезный задачышт. Но ятыр ВЛКСМрайком-шамыч тышкат тореш ончат. Марий-Турек райкомол июль тылзе деч вара ик пропсеминарымат эртарен огыл. Тышке даже пропсеминарым кӧ эртарышашымат шинчен огытыл, а семинарын руководительже коммунист Листин йолташ тидын дене пайдаланен, шып велэ коштын, семинар эртарышашым аклен огыл. Тыгакак Йошкар-Ола ден Звенига райкомол-шамыч август тылзыште пропсеминарым ик ганат эртарен огытыл.

Звенига районышто вес кугу ситыдымашат уло. Тыше кызытат пропагандист-шамычым ситарен огытыл, але 24 пропагандист-шамыч кӱлыт. ВЛКСМ райкомын политучебо отдел вуйлатышыже Архипов йолташ пропагандист-шамычым муашлан кӱлеш семын пижшаш олмеш ниголан кӱлдымо, вредный, очковтирательстве дене заниматлен.

Чыла комсомольский организаций ден тудын руководительже шамычлан шинчен лийман: ВКП(б) историйым тунемме кружокыштo, тыгакак политграмот школышто туннемме программым сай качестве дене усвоитлымаш — эн ондак пропагандист-шамыч деч, тунеммашым организоватлен моштымаш деч завиcитла. Садлан пропагандист-шамычлан большевистский партий ончыктымо семын, ВЛКСМ ЦК-н 5-ше пленумжо ден Обкомолын 4-ше пленум решенийыштын требытлымышт семын эреак полшен, вуйлатен шогыман.

ВКП(б) ИСТОРИЙЫМ ТУНЕМЫТ

Йошкар-Ола типографийыште ВКП(б) историйын Краткий курсшым тунемаш 14 сентябрьыште тӱҥалыныт. ВКП(б) историйын Краткий курсшо дене сайын знакомитлашлан типографий пеленсе первичный партийный организаций 3 пропагандистым ойрен. Нине пропагандист-шамыч Пупырев, Егоров, Герасимов кажне кечын пашазе шамыч коклаште ВКП(б) историйын Краткий курсым умландарен шогат.

М. В.

ВКП(б) историйын Краткий курсшым предприятий, учреждений, школлаште йӱкын лудмашым куанен эртарат. Снимкыште: Йошкар-Ола типографийын наборный цехысе пашазе-шамычлан коммунист Пупырев йолташ „Правда" газет гыч ВКП(б) историйын Краткий курсым лудеш.

Фото С. Чуршуковын.

СОВЕТ УШЕМЫШТЕ

ВЦСПС-ын VII-ше пленумжо петырнен

1938 ий 2—15 сентябрьыште Москва олаште ВЦСПС-ын VII-ше пленумжо эртен.

Пленум ВЦСПС-ын VI-шо пленумын пунчалжым шуктымо нерген Н. М. Шверник йолташын докладшым колыштын да ты шотышто пунчалым приниматлен. Тыгакак социальне страхований совет-шамычын пашашт нерген Киров лӱмеш „Электросила" заводысо заводской комитет председатель Скоробогатько ден „Буревестник" обувной фабрикысе фабричный комитет председатель Диссон йолташ-шамычын докладышт почеш комиссий-шамыч представитлыме пунчал проект-шамычым, йужо вере ешартымым ыштен, пленум единогласне приниматлен.

Пленум ВКП(б) историй Краткий курсым профсоюз член-шамыч коклаште туныкташ тӱҥалаш нерген пунчалым луктын.

Пленум профсоюзын типовой устав проектшым пеҥгыдемден.

Пленумышто участвоватлыше-шамыч калык вождь Сталин йолташлан пеш кугу нӧлталмаш дене саламлымашым колтеныт.

Великий украинский поэтын шӱгарже дене

Шукерте огыл киевский „Ленинская Кузница" заводын агитатор ден пропагандист-шамыч группыжо экскурсий гыч Каневыш пӧртылыныт. Туштo великий украинский поэт Тарас Григорьевич Шевченкон шӱгаржым онченыт.

Т. Г. Шевченкон шочмыжлан 125 ий темме лӱмеш ямдылалтме дене пырля заводын агитаторжо ден пропагандистше-шамыч поэтын илышыже ден творчестве пашаже нерген чыла цехлаште докладым ыштат, выставке ден вечер-шамычым организоватлат.

„Комправда" гыч.

Комсомолец-шамыч — районный газетын редакторжо улыт

ВЛКСМ Днепропетровский Обком 10 комсомолец-шамычым совхозный ден районный газет редакторлан выдвигатлен. Ново-Златопольский райкомолын ожнысо пропагандистше Швальбе йолташ совхозный газетым редактироватла. ВЛКСМ Молчановский райкомолын пропагандистше Бранер йолташым немецкий йылме дене издаватлыме районный газет редакторлан назначитлыме.

„Комсомольская правда" гыч.

IV-ше кварталыште заем тираж-шамыч

1938 ий IV-ше кварталыште государственный внутренний заемын 4 тиражше лиеш. 10 октябрьыште 1938 ий государственный внутренний выигрышный заемын кокымшо тиражше лиеш. Тиде тиражыште 3.834,4 тӱжем теҥге суммаш 5.680 выигрыш модалтеш.

17-18 ноябрьыште Ташкентеш Кокымшо Вичияш (вылымше ий выпуск) заемын индешымше тиражше лиеш, туштo 184.420 тӱжем теҥге суммаш 1.130 тӱжем выигрыш модалтеш.

10 декабрьыште 1938 ий государственный внутренний выигрышный заемын 3-шо тиражше лиеш. Выигрыш суммо ден количествыже кокымшо тиражыште улмо нарак.

11-12 декабрьыште Рязаньеш ССР Ушем Оборонo Пеҥгыдемдыме заемын 4-ше тиражше лиеш. Тиде тиражыште 43.703,8 тӱжем теҥге суммаш 265 тӱжем выигрыш модалтеш.

„Иосиф Сталин" ледокол „Моссовет" пароход дене вашлийын

„Иосиф Сталин" ледокол борт. 15 сентябрьыште Котельный остров деч шӱдо витле миле наре северыште „Моссовет" дене вашлийыныт. „Иосиф Сталин" ледокол пароход гыч шӱм налеш. Нунын йыр кугун каткалалтше 8 баллан ий.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ИЛЫШ

БОЛЬШЕВИЗМЫН ИСТОРИИЖЫМ ТУНЕМАШ ТӰҤАЛЫНЫТ

Йошкар-Ола маслозаводысо первичный комсомольский организацийыште комсомолец-шамыч ВКП(б) историйын Краткий курсшым тунемаш тӱҥалыныт. ВКП(б историйым тунемаш посна кружокым организоватлыме. 14 сентябрьыште у учебник дене первой занятий эртаралтын.

Тиде кечын 6 час кастене заводын йошкар пусакышкыже чыла комсомолец-шамыч аккуратне толыныт. Тиде кружокышкак электрический вакш пеленсе первичный комсомольский организаций гыч комсололец - шамыч тунемаш коштыт. Кажне комсомолецын кидыштыже газет. Занятий лачак ончыктымо жапыште тӱҥале. Занятийыште эн ончыч лудмаш, вара каҥашымаш эртаралте. Слушатель-шамыч шуко йодышым пуэдышт. Кажне йодышлан пропагандист Ролле йолташ сайын умландарен пуыш.

ВКП(б) историйым у учебник дене тунеммашке комсомолец-шамыч куанен коштыт.

— У учебник куштылго йылме дене, умлаш лийшашын возымо. Кажне слушатель ВКП(б) историйым йывыртен тунемаш тӱҥалеш, — манын первичный ВЛКСМ организаций секретарь Разов йолташ ойла.

Кум час коклаште занятий кугу активность дене эртыш. **М. Соколов.**

ВЛКСМ Сотнур райкомлан шижтарыман

„За оборону" колхоз пелексе (Сотнур район) ВЛКСМ первичный организацийыште нимогай политико-воспитательный паша ок ыштылт. Политучеботений чылажат ик гана веле лийын. Кум тылзе лиеш секретарь Чубарев Антон ик комсомольский погынымашымат эртарен огыл.

ВЛКСМ райкомын тиде организацийыш колтымо пропагандистше Ильин йолташ май тылзыште 3 кечаш пропагандист курсышто тунемын гынат, пашам ыштымашыже уке.

Катаев.

РАЙКОМОЛ НИНЫМ ОНЧАЛ

„Йошкар эҥер" колхозышто (Морко район, Коркатово ял совет) первичный комсомольский организаций уло. Тиде организацийыште политик тунеммашым шукертак чарненыт. Организацийыште политучебым тӱҥалшаш верч комсорг Степанова йолташ огешат шоналте.

Тыште пропагандистлан В. Кидалашев йолташым пенгыдемдыме. Тудо политик тунеммашын кӱлешыжым пала гынат, шып велэ коштеш, занятийым огеш эртаре. Степанова йолташат Кидалашев деч занятийым эртараш огеш требытле.

Морко райкомол, Степанова ден Кидалашев йолташмытым пашашке тарвате.

А. Кушаков.

„Коммунар" колхозысо первичный комсомольский организацийыште (Йошкар-Ола р-н) комсомольский озанлыкым тыге „аралат".

ВКП(б) историй дене первой занятий

Йошкар-Ола фельдшерско-акушерский школышто ВКП(б) историйым тунемаш чылаже 6 кружокым организоватлыме. 14 августышто чыла кружоклаштат ВКП(б) историйым тунеммашын первой занятийжешамыч эртеныт.

Занятий кугу политический активность нӧлталтмаш дене эртен. Первой занятийыште ВКП(б) историй дене Краткий курс учебник нерген возымо 9 сентябрьыште лекше „Правда" газетын ончыл статьяжым йӱкын лудмо да умландарыме. Варажым ВКП(б) историй дене Краткий курс учебникын первой главажын тӱҥалтыш разделжым лудмо да умландарыме. Тунемше-шамыч ВКП(б) историй тунемме Краткий курс учебникым лукмылан кугун куаненыт.

ВКП(б) историйым тунемме 6-шо номыран кружокышто тунемше-шамыч Ленин—Сталин партийын историйжым, тудын великий пашажым келгын тунемаш верч II-шо курс акушерский отделенийын „А" группыжым социалистический соревнованийыш ӱжыч. Нуно кажне теме дене конспектым сайын ышташ, занятийыш ямдылалтын кошташ да эртыме темым келгын усвоитлаш обязательствым налыныт.

И. Уерский.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОЗАНЛЫКЫМ ТЫГЕ КУЧАШ ОК ЛИЙ

„Коммунар" колхоз пелен (Йошкар-Ола район) комсомольский организацийым тений июль тылзыште организоватлыме. Кызыт организацийыште членлан 9 еҥ шога.

Комсомольский организацийыште политзанятий регулярне эрта. Посещаемость ден успеваемость саемын. Пропагандист Каляев йолташ занятийым ямдылалтын эртара. А тиде паша политучебо шотышто гына, а комсомольский озанлык гын йӧршын шаланыше. Комсорг Малышевын комсомольский озанлыкыш бездушно отношеньыж дене комсомольский дела леведыдымые яшлыкыште тӱкылде шаланен кия. Туштак протокол, учетный картычке, комсомольский делаш относитлыдыме колхозный дела, тӱрлӧ шӱкшак кагаз-шамыч пуракыште пӧрдалыт. Комсомольский погынымашын протокол-шамычым Малышев комсомолец шамычлан пуэден. Комсомольский озанлыкым тыге безответственне кучымаш Малышевым нымаят ок беспокоитле.

Йошкар-Ола райкомоллан тиде организацийыште комсомольский озанлыкым порядкыш кондаш полшыман.

Кон. Ал.

В. ВИНОКУРОВ
ВЛКСМ ОБКОМ СЕКРЕТАРЬ

Комсомольский орган-шамычым сайлаш сайын ямдылалтман

15 октябрьыште комсомольский орган-шамычын отчетно-выборный кампаний тӱҥалеш. Тиде пашалан ямдылалташ верч ВЛКСМ ЦК-н комсомольский орган-шамычын сайлыме нерген пунчалже ден инструкцийжым сайын тунемман велэ огыл, но эн ончычак комсомольский организацийлаште большевистский порядкым ыштыман, выборышто мыняр комсомолец участвоватлаш тӱҥалмым раш шинчыман, „мертвый душ" манме-шамычым кычалын муаш кӱлеш, у приниматлыме комсомолец - шамычлан билетым пуэдыман

Мемнан республикыште шуко комсомольский организаций - шамыч посна ВЛКСМ член дек бездушно-бюрократический отношенийым алят пытарен огытыл. Южо комсомольский вуйлатыше-шамыч вредный практикыш шогалыныт, нуно шоналтыде организаций гыч комсомолец-шамычым списке дене луктыт да Гогольын „Мертвый душ" произведенийсе Чичиков семын нимом шоналтыде „мертвый душ" спискыш пуртат. Сандене шуко комсомолец-шамыч организацийыште живой, активный член лийммым чарнат. Тыгай факт-шамыч мемнан республикыште ятыр улыт. ВЛКСМ Центральный Комитет случайне огыл комсомольский орган - шамычын отчетно-выборный кампаний тӱҥалме кечым 15 сентябрь гыч 15 октябрыш кусарен.

Вашке ме комсомольский документым вашталташ тӱҥалына. А комсомольский документ вашталтымаш—серьезный политический мероприятий, тудо мемнан ӱмбак кугу ответственностьым пышта.

Марийский комсомольский организаций тыгай кугу пашалан ямде манын ни гузеат она керт. 10 сентябрьлан республикыште 550 комсомолец-шамычын куш каймышт палэ огыл. Тыгай „мертвый душ"-шамыч Звенига райкомышто—120, Йошкар-Ола горкомышто—142, Йошкар-Ола райкомышто—49 еҥ шотлалтыт. Тиде паша дене ВЛКСМ Обкомын инструкторжошамычат районлаште пашам тарватен огытыл. Теве комсомолец-шамыч Беленин ден Сидоркин Йошкар Ола лестранхозышто ынде 6 тылзе пашам ыштат. Беленинын личный делаже Йошкар-Ола райкомолышто, а Сидоркинын—горкомышто улыт гынат, Йошкар-Ола райкомол секретарь Зинин йолташ нуным механически „мертвый душ" спискыш пуртен. А Кырык-Марий райкомол секретарь Алатов йолташ тиде пашам легкомысленно ыштымыж дене йӱлыдымӧ шкафшым „ок кӱл кагаз шамыч" деч эрыкташ пижын. Тудо Оршанкышке кайше комсомолец Н. Гладышевын, У-Тор'ялыште улшо ВЛКСМ член А. Ф. Мамаевын личный делаштым ВЛКСМ Шернур райкомыш колтен.

Чӱчкыдынак комсомольский организацийын руководительышт комсомолецшамычым да организацийын учет состояниемжым огыт шинче. Нунын кокла гыч шукышт учет паша ден комсомольский билет пумашым второстепенный пашаен-шамычлан ӱшанен пуат.

Звенига райкомол комсомольский билетым пумо ведомостьыш билетым шукертак налме нерген подписатлыше-шамычлан сметым пуаш „тӱрлӧ лица ден учреждениййлан" расписке дене колтылеш.

Комсомольский билетым аралаш комсомолец-шамычым туныктыман. Южо комсомолец-шамыч шке билетыштым амыртылыт, тужакын карандаш дене удыркалат, паспорт олмеш кучылтыт, санденак комсомольский билет йоммаш посна райкомоллаште пеш шуко. Тений пел ийыште гына ВЛКСМ Йошкар-Ола горком, Роҥго ден Оршанке райком-шамыч комсомольский билет олмеш 16 дубликатым пуэныт.

Комсомолец-шамычым ВЛКСМ билет уважатлыме чувство дене воспитатлаш кӱлеш. Пален лийман, калык тушман ден иностранный разведкын шпион диверсант-шамычше йомдарыме билет-шамычым веле огыл кучылтыт, но даже комсомольский билет верч комсомолец-шамычым пуштшат каят. ВЛКСМ членский билет—политический документ, тудо—кажне комсомолецын илышыже.

Йошкар-Ола райкомол отчетно-выборный кампанийлан ямдылалтмаште комсомольский озанлыкым „мелочлан" шотла. Шукерте огыл ВЛКСМ-ын 20 ийже лӱмеш „Рвезе Коммунист" пеленсе „Почет онгаш" районышто эн сай организацийым манын, тергыде „Коммунар" колхоз пеленсе комсомольский организацийым выдвигатлен. Тиде „эн сай" организацийым тергымек, палэ лие: комсомольский озанлык чылт шаланен пытен, протоколым комсомолец-шамычлан пуэдыме.

Первичный комсомольский организацийласе секретарь, комсорг-шамычлан комсомольский озанлыкыште большевистский порядкым ыштымаште райкомол секретарь-шамыч могырым кӱлеш семын полшен шогыман. Комсомолецшамычын политик шинчымашыштым кугемден, революционный бдительностьым эше кӱш нӧлташ кӱлеш. Выборым чыла шотыштат сайын ямдылалтын вашлийман.

29 ОКТЯБРЬЫШТЕ ЛЕНИНСКО-СТАЛИНСКИЙ КОМСОМОЛЛАН 20 ИЙ

РКСМ-ын V с'ездше

Комсомолын V с'ездше 1922 ий 11—19 октябрьыште лийын.

Тиде жаплан Ленин-Сталин партийын вуйлатымыже дене мемнан элын шемерже-шамыч у экономический политикым чын илышыш пуртен шогымо дене социалистический строительстве пашаште, элын калык озанлыкшым восстановитлыме да пенгыдемдыме пашаште ятыр результатыш шуыныт. Социалистический промышленностьын удельный вес ден ведущий рольжо кӱзен. Ял озанлык йӧлталалташ тӱҥалын. Советский республикысе калык-шамычын келшен илымашышт пенгыдемын. 1922 ийын мучашыште Ленин ден Сталинын инициативышт почеш Советский Социалистический Республик Союзыш советский республик-шамыч добровольно ушненыт.

Партийын XI с'ездыштыже 1922 ий апрельыште В. И. Ленин партий ончылан—калык озанлыкыште капиталистический элемент-шамычым социалистический элемент-шамыч дене сеҥашлан кучедалмашым виянгдаш, социалистический экономикын фундаментшым ыштылаш верч, пашазе класс дене крестьянстве союзым пенгыдемдышаш верч, социалистический промышленность ден ял озанлык коклаште смычкым организоватлышаш верч задачым шынден.

Комсомол социалистический строительстве дене партийын чыла пашаштыже активне участвоватлен. Но комсомолын пашаштыже 1921-1922 ий жапыште отрицательный явленият лиеден. Тиде—1921 ийыште союзын членже 415 тӱжем улмаш гын, 1922 ийын пытартышланже 260 тӱжем марте иземын.

Партийын XI с'ездше комсомол паша нерген вопросым ончымо годым союзын нелә жапыште илыме характержым тыге определитлен: „Пытартыш жапыште шуко организаций-ыште союз член-шамыч иземмаш лийын шогымыжо молодежым производство гыч уволитлымашыже, тӱрлӧ мобилизаций-шамыч дене союзын ослабитлымыже да тулеч моло денат, а тӱҥжӧ—молодежын йодмыжым шуктымаш деке союзын ситыдымын приспособитлымыже дене умландаралтеш. Тиде жапыштак РКСМ-ын пашазе юношество дек влияньже луштырмаш палалтеш".1)

Партийын XI с'ездше комсомолын пашаже нерген важнейший решений-шамычым приниматлен, РКСМ нерген вопрос дене резолюцийыштыже XI с'езд тыге возен: „РКСМ коммунистический воспитанийын массовый организацийже лийын шога да пашазе ден кресаньык молодежын кумда слойышкыжо коммунистический воздействий ден влиянийым шараш партийын виян орудийжылан служитла."2)

Производствышто пашазе молодежым арален кодашлан партийын с'ездше предприятий еда пашазе подростко-шамыч нормальный процентым кучен шогаш, нунылан условийым ыштыме нерген, нунын трудыштым аралаш чыла нормым ышташ кӱлмӧ, трудым реорганизоватлымаш да пашазе молодежым тунымо нерген решенийым приниматлен. С'езд разлагатлыше мелкобуржуазный стихий влияний ден контрреволюционный партий-шамыч молодежь коклашке шке влияньыштым пурташ тӧчымышт ваштареш решительне кучедалмаш пашам ышташ да молодежын йодмыжлан йӧндарыме культурно-политический пашам комсомол ышташ должен, манын ончыктен. С'езд партийный организаций-шамычым комсомоллан у условийыште пашам ышташ йӧндарыме пашаште эреак полшен шогымашым обеспечитлаш обязатлен.

Партийын XI с'ездыштыже РКП(б) ЦК политический отчетын кошартыш мутыштыжо В. И. Ленин молодежым воспитатлыме нерген, общественный науко дене молодежлан марксистский учебник-шамычым создатлыме нерген вопросым пенгыдын шынден.

Партийын XI с'ездын решенийже РКСМ-ын V с'ездын тӱҥ пашашкыже пышталтын.

РКСМ V с'ездым созыватлыме жаплан, 1922 ий мучашыште, партий ден советский правительстве кугу пашам ыштеныт. Пашазе молодежын экономический положенийжым саемдышаш верч да производствышто молодежь кадрым аралышаш верч советский правительстве молодежын трудшо ден тазалыкшым аралашлан, подростко-шамычлан пашам пумо, ФЗУ сетьым шарыме да моло нергенат ятыр закондательный акт-шамычым луктын. Тидын дене союзын вниманийже актив дене воспитательный пашам шындымашке, молодежь коклаште массово-политический ден культурный пашам шарымашке ожнысо деч шукырак ончаш тӱҥалын кертын. Тиде вопрос-шамычым РКСМ-ын V с'ездше подробно обсудитлен.

С'ездыште 317 делегат лийын. С'ездын ончышаш пашаштыже тыгай вопрос-шамыч шогеныт: международный положений ден республикын внутренний положенийже нерген, молодежын Коммунистический интернационалже нерген РКСМ ЦК ын отчетный докладше, у экономический политик условийыште молодежым коммунистический воспитатлымаш нерген, ялыште паша ыштыме нерген, пашазе молодежын образованийже нерген.

V с'ездын значенийже тыште: тудо у экономический политик условийыште молодежым коммунистический воспитатлымаш вопросым кумдан шынден.

С'езд союзышто марксистский образований ден культурный пашам шындаш ятыр решенийым приниматлен. С'езд ялысе чыла комсомольский организаций - шамыч советский строительствыште активне участвоватлаш да кресаньык молодежь коклаште массово-политический ден культурный пашам шарен колташ должен, манын ончыктен. С'езд кресаньык молодежлан школым организоватлыме нерген предложенийым выдвигатлен.

V с'езд юный пионерский организацийым оформитлен да детский коммунистический движенийлан тӱҥалтышым ыштен. V с'ездыште комсомол республикысе Военно Морской Флотым шефыш налаш приниматлен.

V с'езд В. И. Ленин деч саламлымашым налын. Тиде Ленинын комсомоллан пытартыш саламлымашыже лийын.

„Шергакан таҥ-шамыч!—возен Владимир Ильич.— Тендам лично саламлен кертдымемлан пеш чаманем. Тендан с'ездын пашажлан чыла успехым желатлем. Вес мировой революций момент шумо жаплан йӧршын задаче кӱкшыштӧ лияшлан молодежь тыге писын виянгын кертеш, манын ӱшанем.

Шокшо коммунистический салам дене—

В. Улянов (Ленин)."3)

Владимир Ильичын саламлымыжлан союз вашмутыштыжо с'езд шке пашаштыже чыла нелылыкымат сеҥа да социалистический строительствыште активне участийым приниматла манын ончыктен.

„Юный коммунист" гыч.

1) „ВКП(б)—комсомол нерген" 16-17 стр.

2) Туштак, 15 стр.

3) В. И. Ленин. Соч. т. XXVII, стр. 306.

АЛЬБОМЫМ ЯМДЫЛЕМ

Мый Ленинско - Сталинский комсомолын юбилейжылан патриот лӱман альбомым ямдылем. Тиде альбомыштем комсомол илыш гыч сӱрет деч посна ойлымаш да почеламут - шамыч лийыт. Альбом октябрь тылзыште тӱрыс шуэш.

Данилов Борис.

У-Торьял педучилище 1 классын ученикше.

ВЛКСМ ОБКОМЫН ЙОШКАР ЗНАМЯЖЕ ВЕРЧ

РЕСПУБЛИКЫСЕ ЧЫЛА ПИОНЕР ВОЖАТЫЙ-ШАМЫЧЛАН

Ме, Йошкар-Оласе пионер вожатый-шамыч Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо идалыкшылан ямдылалтме нерген каҥашен налмеке, Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо идалыкше лӱмеш родина-авалан тыгай подаркым ямдылаш пунчалын улына: отрядлаште ик плохо отметкат ынже лий, мемнан отряд да звена-шамычыште пионер пашам образцово шындаш.

Ме шкенан коклаште социалистический соревнованийым шарена да тудым отряд ден звена-шамычышке кусарена. Отличне тунемаш да сознательный дисциплине верч соревноватлымаште Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо идалыкше лӱмеш ончык-лекше школлан пушаш ВЛКСМ Обкомын учредитлыме Йошкар знамяже верч кучедалаш тӱҥалына.

Марийский республикысе чыла пионерский пашаеҥ-шамычым мемнан примерна почеш кажне школ, отряд, звена да посна пионер-шамыч коклаште социалистический соревнованийым кумдан шараш ӱжына.

Ленинско - Сталинский комсомолын 20-шо идалыкшым боевой пионерский паша-шамыч дене вашлийына.

Йошкар-Оласе пионер вожатый - шамычын кӱштымышт почеш—Набатов Петя, Швецова Катя, Баннова Ф., Бомбицкая Фая, Филатов А., Львова Катя, Некрасова Галя, Поздеев, Петрова Тася.

ПИОНЕРСКИЙ ПОДАРКЕ

Кужмарий пелә кыдалаш школышто тунемше пионер шамыч (Роҥго район) Ленинско-Сталинский комсомолын юбилейжылан „ВЛКСМ-ын XX ийжылан пӧлӧк" лӱман рукописный художественный журналым ямдылат. Тиде журналыште комсомолын граждански сарыште, социалистический строительствыште, оборонный ден культур фронтышто кучедалмыжым да тудын партий ден правительствылан, великий Сталин йолташлан мучашдыме шумеш преданный улмыштым ойлымаш, очерк, стих-шамыч гоч ончыкталтеш.

Загайнов В.

ЮБИЛЕЙЫМ СЕҤЫМАШ ДЕНЕ ВАШЛИЙШАШ ВЕРЧ

„Шытыше" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Йошкар - Ола р-н) Ленинско Сталинский комсомолын 20 ий темме юбилейжылан начарын ямдылалтыт. Сталин лӱм автозаводысо самырык стахановец-шамычын письмаштым алят лончылымо огыл. Звенига район, Тельман лӱмеш колхозысо молодежын письмаштым лончылымо гынат, нимогай решенийым лукмо огыл. Комсомолын юбилейжылан кум комсомолец гына обязательствым налыныт. А вет тиде организацийыште чылаже 15 комсомолец шотлалтеш.

Теве комсомолец Шимаев комсомолын юбилейже мартен 15 еҥ ПВХО да 5 еҥ ГТО значкистым ямдылен луктан обязательствым налын ыле. Тудо шке мутшым шукташ пижын. Кызыт ГТО значок дене нормым сдатлаш 2 еҥ гына кодын Тыгак комсомолка Шабанова М. кечыште 0,10 га тӱредшаш олмеш 0,25 гам тӱредын. Тудо шке обязательствыжым честь дене шуктен шогыш.

Моло комсомолец-шамычлан примерым Шимаев ден Шабанова йолташ-шамыч деч налын, Ленинско - Сталинский комсомолын славный юбилейжым подарке дене вашлийман.

Михс.

Юбилей вашеш

Ленинско Сталинский комсомолын XX идалыкше вашеш Йошкар-Оласе фельдшерско - акушерский школышто тунемше-шамыч чапле подарке-шамычым ямдылат.

Фельдшерский отделенийын 1 курсыштыжо тунемше момсомолец Мусанов Миша ВЛКСМ-ын 20-шо идалыкше лӱмеш оборонный значок-шамычлан нормым сдатла. Тудо ГСО значоклан нормым сдатлен, кызыт ГТО ден ПВХО значок-шамычлан нормым сдатлаш ямдылалтеш.

— Юбилей лӱмеш тиде тунемме ийым мый „хорошо" да „отличне" отметке дене тунем лекташ обязательствым налам, — манеш Мусанов Миша.

Юбилей вашеш тиде школышто тунемше-шамыч кокла гыч 50 еҥ оборонный значок - шамычлан нормым сдатлаш лийныт. Но профком ден ВЛКСМ комитет тунемше - шамычын налме обязательствыштым шукташе начар полшат.

Н. Е. Загайнов.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКИЙ ЭЛЛАШТЕ

ЧЕХОСЛОВАКИЙЫШТЕ ГЕНЛЕЙНОВСКИЙ ПУТЧЫМ ПЫТАРЫМЕ

14 сентябрьыште Чехословакийын столиций гычше—Прага гыч увертарыме почеш тыге коеш: Чехословакийыште генлейновец-шамыч мятежым тӱҥалыныт. Саксоний границе воктенысе Швадербах олаште генлейновский вооруженный банде-шамыч шке кидышкышт жандармерий управленийым да моло учреждений-шамычым налыныт. Тыгай обстановкак Габерсбирк олаште лийын.

14 сентябрьыште кастене лукмо сведений почеш, генлейновский путч тичмашын сӱмырлымаш дене пытен. 2 тӱжем генлейновский штурмовик чумыргыман Габерсбирка олам кастеве 6 шагатлан мятежник-шамыч деч эрыктен пытарыме. Генлейновский мятежник-шамыч ваштареш бронемашина ден танк-шамычым колтымо. Кӱчык жап лийше кредалмашеш 14 жандарм да 30 генлейновец колен. Тиддеч вара мятежник-шамычлан сдаталлаташышт верештын.

Кастене тугак пограничный Швадербах олаштат генлейновский путчын очагшым пытарыме.

Генлейновский путчын чумыр жертвыже 65 еҥ, тиде шотышто 26 чех да 39 генлейновец лийын.

Генлейным арестоватлыме нерген чехословацкий правительствын распоряженийже

Прага, 15 сентябрь. Хэбе олаште генлейновец-шамычын центральный руководство помещенийыштыже обыскым ыштыме годым Генлейновский руководствым изобличатлыше материалым мумо. Тиде материал гыч коеш: генлейновский руководитель-шамыч чехословацкий республикын независимостьшо да тичмашлыкше ваштареш мятежный организаторжо лийыныт да иностранный держава-шамыч дене нуно кылым кученыт. Тидлан лийын, чехословацкий правительстве партийын лидержым Генлейным, государственный изменниклан шотлен, арестоватлыме нерген распоряженийым луктын. Генлейн Германийыш куржын. Тиде жапыштак Германийыш Судетский областьын ятыр округшо гыч верысе генлейновский организаций-шамычын вуйлатышышт куржыныт.

Ятыр демократический газет-шамычын специальне кастене лукмо номерышт правительстве деч генлейновский партийым, штурмовой отряд-шамычым, да чыла генлейновский организаций-шамычым кызытак роспуститлаш, генлейновский печать орган-шамычым чараш, Судетский областьын чыла округышкыжо чрезвычайный положенийым шараш да чыла генлейновский лидер-шамычым арестоватлаш требоватлат.

Китайский троцкист-шамычын подлый пашашт

Шанхайыште лекше „Хуамэй Ункли" журнал тыге воза: китайский троцкист-шамыч японийын агентше-шамыч улыт, шкеныштын подлый предательский паша ыштымыштым огыт чарне, китайский калыкын японский агрессий ваштареш кучедалмашым тӱрлӧ семын луштараш тӧчат. Нуно ондак троцкист-шамыч шкеныштын провокацийыштым шарен, коммунистический партий ден Гоминданын кыл кучымашыштым кӱрлнешт, а тиде кыл кучымаш китайский калыкын агрессий ваштареш кучедалмаште пешак кӱлешан верым налын шога.

Троцкист-шамычын подлый провокационный пашашт ден „Синьхуажибао" газетын нормальный паша ыштымыжым пудыртымо нерген журнал примерым ончыкта. Журнал троцкист-шамычын да нунын организацийыштын чыла шолып пашаштым чаманыде мучашыш шумеш тӱжвак лукташ требуйтла. Компартий ден Гоминданын кыл кучымыштым эше чот пеҥгыдемдаш кӱлмым журнал ончыктен.

Мексикыште антивоенный конгресс

Нью-Йорк гыч Ассошиэйтед агентствын газетше увертарыме почеш тыге коеш: шукерте огыл Мексико олаш (Мексикын столицыже) антивоенный конгресс эртен. Тиде конгресс германский фашизмын Чехословакий ӱмбак кержалташ угрозым ыштымыже ваштареш резолюцийым приниматлен. Конгрессын резолюцийже тыгак Испанийыште германо-итальянский интервенцийым, Японийын Китай ӱмбак кержалтмыжым, Германий Австрийым да Италий Абиссинийым налмыштым разоблачитла.

Конгресс республиканский Испанийым снабжатлыме предмет шамычым нангаяшлан франко-испанский границым почаш йодын французский правительствылан телеграммым колтен.

Козмодемьянский ял озанлык техникумын ветеринарный отделенийыштыже занятий годым.
Фото С. Чуршуковын.

Шыже

Мотор сатерын укшерлашт кечат нелемын,
Лӧзаҥын кӱйшӧ тутло у саскам кучен.
Кузе ончале кече модын-воштыл сӧралештын,
Пеш сылне тӱс ден сатерлажым тӱзатен.

„Нал мыйым укш гыч, шуынам сӧралын"—
Чевер олма-влак раш тыге ойлат.
Шижат, таҥем, эн чапле пагытше толдалын,
Эн чапле пагыт тыйынат да мыйынат.

Шӱмлан у вийым пушо шуын шыже,
Мо чол вет, шыже, улаҥештын толынат.
Таҥем, лек'ян лӧзаҥше сатыш тышке,
Лӧзаҥше сатше ты мемнан тылананат.

Нална ме первой шушо у саскажым,
Тидлан ме тау лийже ик тӧр манына.
Кӧ пуыш чапле-чапле илышнажым,
Саскам кӧ куштыш, шуктыш мыланна.

Кечат сатерын укшер-влакышт лыдыргалын,
Лӧзаҥын кӱйшӧ тутло у саскам кучен.
Мотор сатер кузе сӧрал сылнешт саскаҥын.
Йӧршеш тугай кумда элемже пеш чечен.

Вождь Сталин чапле илышыш кондалын,
Лӱҥгалше теҥызла пиал шарлен кумдан
Садланак первой кӱйшӧ у саскам налдалын
Шӱм кумыл нӧлтын пуэна вождь Сталин ачалан.

Таҥем, лек'ян тый лӧзаҥалше сатыш тышке,
Лӧзаҥше сатше тыйынат да мыйынат.
Моткочак чаплын улаҥештын толын шыже
Саскаже шуын—укшер-шамыч лыдыргат.

Нална ме первой шушо тутло у саскажым,
Тидлан ме тау лийже ик тӧр манына.
Кӧ аралеи шога куатле элын границажым,
Кӧ тыныс илышым пуале мыланна.

Чалай Васлий.

ОБОРОННЫЙ ЗНАЧОКЛАН НОРМЫМ СДАТЛАТ

„За оборону" колхоз пеленсе первичный осоавиахимский организацийыште (Сотнур район) членлан 20 еҥ шога. Нувын коклаште оборонный пашалан тунеммаш дене оборонный значоклан нормым сдатлашлан ямдылалтмаш сайын шындыме. Тений августышто ПВХО значоклан нормым 8 еҥ сдатлыш, сентябрьыште ПВХО значоклан нормым сдатлаш 11 еҥ ямдылалтеш.

К.

„Трактор" колхозышто шукерте огыл осоавиахим кружок почылто. Осоавиахим район совет гыч малокалиберный винтовко ден патрон-шамычым налмеке член-шамыч тура лӱяш тунемыт. Теве шукерте огыл 5 еҥ „Ворошиловский стрелок" значоклан нормым сдатлышт.

Кажне допризывникым оборонный значокистаным ыштышаш верч кружок кызыт пашам виян ышта.

Петров Павел.

ФУТБОЛ „Динамо"—„Учитель"

12 сентябрьыште Йошкар-Олаште „Динамо" (Йошкар-Ола) команде ден „Учитель" (Казань) команде футбол дене модыч. Модмашке 12:0 счет дене Йошкар-Ола" „Динамо" команде сеҥен.

Загайнов Н. Е.

Культурно канаш условий уке

Арын пелэ кыдалаш школышто (Морко район) тунемше-шамычлан культурно канашышт условийым ыштыме огыл. Школьный библиотекым почаш, физкультурный инвентарым налаш школ директор Шукогана ойлен, но паша ойлымашешак кодеш.

Школышто шахмат, шашке, домино, биллиард канцелярийыште тӱкылалт киет. Волейбольный мячымат туныктышо-шамыч тунемше-шамычлан модаш огыт пу.

М. Касай.

Клубышто пашам виянгдыман

„Путиловец" колхозышто (Косолоп район) колхозный клуб уло. Тиде клуб пеленак йошкар пусакым почмо ыле. Но клуб ден йошкар пусакыште культурно-массовый пашам пытарак начар шындыме. Клубын радиожо, патефонжо да биллиардше ыльыч. Нуно кызыт чыла пудырген пытеныт. Лудмо пӧрт гычат художественный литературым лудаш налаш пеш йӧсӧ. Шукыжо годым лудмо пӧрт тӱкылымӧ шинча.

Тиде колхозышто ВЛКСМ первичный организаций уло. Но ВЛКСМ первичный организаций колхозышто культурно-массовый пашам саемдышаш верч ок кучедал. Шукерте огыл кино сӱретым кондымо ылье, колхоз вуйлатыше тудым мӧнгеш велэ колтыш.

А. Потаев.

Культурно-массовый пашам огыт ыште

„Юледур" колхозышто (Ронго район) культурно-массовый пашам пеш начар шындыме. Комсомолец-шамыч тиде пашам ышташ огыт полшо. Йошкар пусак вуйлатыше Загайнова Анна массе коклаште пашам ок ыште, пырдыж газет ок лукталт. Тыгак драматический кружокат паша ыштымым чарнен.

Загайнов В.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 79, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—751. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.